

24. Farizeji, saduceji, eseni, zeloti. Tko su bili?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 24: Farizeji, saduceji, eseni, zeloti. Tko su bili?

26.10.2009.

Prethodna pitanja

U prvom stoljeću u Palestini pojavile su se razne skupine među židovskom populacijom kao rezultat različite

osjetljivosti prema izvorima i načinima življenja židovske vjere.

U Isusovo vrijeme, najcjenjeniji od strane većine ljudi bili su *farizeji* . Njihovo ime na hebrejskom *perushim* , znači "odvojeni " . Oni su pridavali najveću pažnju pitanjima koja se odnose na provedbu zakona obredne čistoće čak i izvan hrama. Standardi svećeničke čistoće utvrđeni za bogoslužje, postali su za njih ideal života u svim aktivnostima svakodnevnog života, koji je postao izrazito ritualiziran i posvećen . Zajedno sa pisanim Zakonom (Tora ili Petoknjižje) bilo je sastavljano niz običaja i načina ispunjavanja uvjeta iz Zakona , koji su dobivali sve veću važnost dok nisu postali prihvaćeni kao usmena Tora, i pripisana također Bogu. Prema njihovim uvjerenjima, ta usmena Tora zajedno s pisanom Torom bila je predana Mojsiju na Sinaju, i stoga su obje bile obvezujuće.

Za jedan dio farizeja odlučujuću ulogu odigrala je politička dimenzija kao njihova životna odrednica, povezana s naporima za nacionalnu neovisnost, tako da nijedna vanjska sila nije se mogla nametnuti iznad Božje suverenosti u njihovom narodu. Poznati su po imenu *zeloti*, ime koje možda su si i sami dali, aludirajući na svoju revnosti za Boga i ispunjenje Zakona. Iako su vjerovali da spasenje dolazi od Boga, bili su uvjereni da Gospodin računa sa ljudskom suradnjom u donošenju spasenja. Ova suradnja prvo se je odvijala na čisto vjerskom području, u revnosti za strogim ispunjenjem Zakona. Kasnije od petog desetljeća, smatraju da se treba odražavati također i na vojnom planu, tako da se nije mogla odbiti uporabu nasilja kada je bila potrebna za pobjedu i nije se trebalo bojati gubitka života u borbi, bilo je to mučeništvo u ime Gospodnje.

Seduceji, s druge strane, su bili ljudi iz visokog društva, članovi svećeničkih obitelji, obrazovani, bogati i aristokrati. Između njih su se od početka rimske okupacije birali veliki svećenici koji su, u to vrijeme, bili židovski predstavnici pred carskom vlasti. Oni su vrlo odmjereno tumačili Toru, bez da su upali u brojna kazuistična pitanja farizeja, dok su usmenu Toru samim time omalovažavali. Za razliku od farizeja nisu vjerovali u život nakon smrti, niti dijelili s njima eshatološku nadu. Nisu uživali popularnost niti naklonost kao što su uživali farizeji, ali su imali vjersku i političku moć pa su bili vrlo utjecajni.

Jedna od najistraženijih grupa u posljednjih nekoliko godina su *eseni*. Imamo opsežne informacije o tome kako su živjeli i u što su vjerovali preko Josipa Flavija, a posebno iz dokumenata na papirusu i pergamentu pronađenih kod

Kumrana, gdje čini se da su neki od njih boravili. Specifična karakteristika *esena* bila je odbacivanje kulta koji se je obavljao u hramu u Jeruzalemu, jer je bio održavan od strane svećenika koji su se izopačili od doba hasmonejaca. Slijedom toga, *eseni* su se odlučili odvojiti od ove uobičajene prakse s ciljem očuvanja i obnove svetosti naroda u smanjenom opsegu, u svojoj vlastitoj zajednici. Povlačenjem mnogih od njih na pustinska područja ima kao cilj isključiti kvarenje koje bi mogle proizaći iz kontakta s drugim ljudima. Odricanje od poslovnih odnosa ili primanje darova ne proizlazi iz ideala siromaštva, već da se izbjegne kontaminacija s vanjskim svijetom kako bi se sačuvala čistoća obreda. Potpunim prekidom s hramom i sa službenim kultom, esenska zajednica sama sebe podrazumijeva kao nematerijalni hram koji privremeno zamjenjuje

hram u Jeruzalemu, dok se još u njemu provodi kult koji smatraju bezvrijednim.

Bibliografija: Étienne Nodet, *Essai sur les origines du Judaïsme: de Josué aux Phariséens* (Editions du Cerf, Paris 1992); Anthony J. Saldarini, *Pharisees, scribes and Sadducees in Palestinian society: a sociological approach* (William B. Eerdmans, Cambridge 2001); Francisco Varo, *Rabí Jesús de Nazaret* (B.A.C., Madrid, 2005) 91-97.

Francisco Varo

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/24-farizeji-saduceji-eseni-
zeloti-tko-su-bili/](https://opusdei.org/hr-hr/article/24-farizeji-saduceji-eseni-zeloti-tko-su-bili/) (4.04.2026.)